

KAN Orjasniemi Tiia(LVM), Pasanen
Silja(LVM)

09.10.2020

Asia

Liikenneministereiden epävirallinen videokokous 8.10.2020

Kokous

Liikenneministereiden epävirallinen videokokous 08.10.2020

Liikenneministerit keskustelivat videokokouksessa 8.10.2020 Euroopan tavaraliikenteen pandemiasuunnitelman edellytyksistä. Jäsenvaltiot pitivät tärkeänä, että tulevia pandemia- ja kriisitilanteita varten valmistaudutaan, jotta rahtiliikenteen sujuvuus voidaan varmistaa. Aiheesta valmistellaan neuvoston päätelmiä, joiden käsittely jatkuu työryhmätasolla. Muissa asioissa komissio esitteli uudelleenlaaditun SES2+ -ehdotuksen yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisesta.

Saksa kutsui liikenneministerit epäviralliseen videokokoukseen 28.9.2020 keskustelemaan rahtiliikennettä koskevasta suunnitelmasta tulevia pandemia- ja kriisitilanteita varten. Toisena kohtana kokouksen asialistalla oli komission tiedotusasia ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisesta (uudelleenlaadittu SES2+-asetus). Videokokous jouduttiin keskeyttämään 28.9. teknisten ongelmien vuoksi ja korvaava ajankohta järjestyi 8.10.2020.

Keskustelu Euroopan tavaraliikenteen pandemiasuunnitelman edellytyksistä

Saksan liikenteen ja digitaalisen infrastruktuurin ministeri Andreas Scheuer kertoi kokouksen avauksessa yhden Saksan EU-puheenjohtajakauden avaintemoista olevan COVID-19-pandemia-tilanteeseen vastaaminen, etenkin avaininfrastruktuurien turvaaminen. Saksan tavoitteena on yhtenäiset, standardoidut toimet, jotta mahdollisiin tuleviin kriiseihin oltaisiin paremmin valmistautuneita. Saksa valmistelee keskustelun aiheesta neuvoston päätelmiä, joiden käsittely työryhmässä on meneillään.

Liikennekomissaari Adina Vălean kertasi omassa puheenvuorossaan komission pandemian vuoksi tekemiä toimia. Komissaari Vălean painotti, etteivät rahtiliikenteen sujuvuuden turvaamiseksi tehdyt toimenpiteet saa vaarantaa muita, esimerkiksi ilmastotavoitteita. Komissaari toi esiin multimodaalisten ja digitaalisten ratkaisujen mahdollisuudet rahtiliikenteelle, ja piti sähköisiä rahtitietoja koskevaa eFTI-asetusta yhtenä hyvänä esimerkkinä. Komissaari Vălean piti tärkeänä, että komission ohjeistus vihreistä kaistoista rajanylityksissä on käytössä.

Useimmat jäsenvaltiot näkivät, että on tärkeää valmistautua mahdollisia tulevia kriisejä varten EU-tason suunnitelmalla siten, että tavarankuljetukset voidaan varmistaa kaikissa tilanteissa. Monet kuitenkin huomioivat, että kriisitilanteen seuraukset vaihtelevat maittain, mikä pitäisi ottaa myös pandemiasuunnitelmassa huomioon. Jotkut jäsenvaltiot toivat puheenvuoroissaan esiin, että suunnitelman tulisi sisältää myös suosituksia kuljetussektorin toimijoille.

Yhtenä keskeisenä osa-alueena pandemiasuunnitelman kannalta nostettiin esiin kuljetusalan työntekijöiden liikkumisen ja turvallisuuden varmistaminen. Tähän liittyen puheenvuoroissa tuotiin esiin COVID-19-pandemian aiheuttamat, yhä jatkuvat ongelmat miehistönvaihdossa merenkulussa, minkä ratkaisemiseksi peräänkuulutettiin yhteisiä toimia. Monissa puheenvuoroissa tuotiin esiin myös tarve joustavuudelle koskien määräaikoja koskevia säädöksiä ja valtioneuvoston säätöjä.

COVID-19-pandemian seurauksista rahtiliikenteelle voidaan oppia ja tarkempi analyysi on pandemiasuunnitelman kannalta olennaista. Monet keväällä tehdyistä toimista olivat jäsenvaltioiden näkökulmasta olleet hyödyllisiä, monet mainitsivat esimerkkeinä vihreitä kaistoja koskevan ohjeistuksen ja sovelluksen sekä komission ja jäsenvaltioiden kontaktipisteiden yhteisen verkoston, jonka kautta on jaettu tietoa tilanteesta eri jäsenvaltioissa. Puheenvuoroissa painotettiin kuitenkin, että pandemiasuunnitelmalla ei tulisi luoda uusia rakenteita. Olennaista on välttää ylimääräistä hallinnollista taakkaa.

Suurin osa jäsenvaltioista piti tärkeänä, että muut pandemiasuunnitelman kannalta olennaiset viranomaiset osallistuvat suunnitelman laatimiseen, mutta esitettiin myös, että rahtiliikenteen pandemiasuunnitelman pitäisi rajoittua liikenteen alan kysymyksiin. Joissain puheenvuoroissa esitettiin, että myös kuljetussektorin toimijoiden tulisi osallistua valmisteluun. COVID-19-pandemian seuraukset ovat olleet vakavat myös matkustajaliikenteelle ja keskustelussa nousi esiin rahtiliikenteen linkittyminen matkustajaliikenteeseen lento- ja meriliikenteessä. Jäsenvaltioilla oli eriäviä näkökulmia siitä, miten matkustajaliikenteen rajoituksia tulisi koordinoita kriisien aikana; jotkut kannattivat matkustajaliikenteen sisällyttämistä pandemiasuunnitelmaan, mutta monet näkivät matkustajaliikenteen pandemiasuunnitelman edellyttävän erillisen keskustelun.

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka painotti, että jäsenvaltioiden haasteet tavaravirtojen sujuvuuden turvaamisessa ovat erilaisia ja pandemiasuunnitelman tulisi vastata näihin tarpeisiin, kohdellen jäsenvaltioita tasavertaisesti. Suomi kannattaa tiedonvaihdon ja digitaalisten työkalujen kehittämistä, mutta ylimääräisen hallinnollisen taakan lisäämistä pitäisi välttää. Ministeri Harakka nosti yhdenmukaiset todistukset koronavirustaudin negatiivisesta testituloksesta yhdeksi alaksi, jolla EU-tason yhteistyötä voitaisiin lisätä.

Muut asiat

Uudelleenlaadittu SES2+-asetus

Komissaari Välean esitteli komission 22.9.2020 tekemän ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisesta (uudelleenlaadittu SES2+-asetus). Komissaarin mukaan yhtenäinen eurooppalainen ilmatila (Single European Sky, SES) on tärkeä lentoliikenteen elpymisen kannalta. Lennonvarmistuksen tehokkuutta tulisi kehittää ja parantaa kustannustehokkuutta sekä vähentää viivästyksiä. Uudelleenlaaditun ehdotuksen tavoitteena on parantaa tehokkuutta ja ympäristöystävällisyyttä verkostonäkökulmaan perustuen.

Jäsenvaltioiden näkemykset jakautuivat asiassa. Suomen puheenvuorossa valtiosihteeri Pilvi Torsti kiitti komissiota ehdotuksesta ja painotti, että yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan nykytilanne ei ole kestävä. Sitä tulisi kehittää ns. viisaiden henkilöiden ryhmän suositusten pohjalta. Muissa puheenvuoroissa korostettiin muun muassa tarvetta joustavuuteen jäsenmaiden erilaisissa tilanteissa, sekä mekanismeja, joilla lisätään ilmatilan hallinnan resilienssiä.

Ministeri Scheuer totesi yhteenvedossaan, että lentoliikennesektorin tulee uudistua ja keskustelu komission ehdotuksesta jatkuu työryhmätasolla.

Suomen edustajat

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka, valtiosihteeri Pilvi Torsti, liikenne- ja viestintäpolitiikan korkea edustaja Mikael Nyberg (LVM), EU-koordinaattori Silja Pasanen (LVM), erityisasiantuntija Mervi Kaikkonen (EUE), erityisasiantuntija Maija Mansikkaniemi (LVM), EU-koordinaattori Tiia Orjasniemi (LVM)

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	kuljettajat, liikenne, liikenne-, televiestintä- ja energianeuvosto, maantieliikenne, merenkulku, pandemiat, rajamuodollisuudet, rajat, rautatieliikenne, sisäraja, sisävesiliikenne, tavaraliikenne, tieliikenne, merimiehet
Hoitaa	LVM, SM, STM, TEM
Tiedoksi	ALR, EUE, LIIVI, MMM, OKM, OM, PLM, TULLI, UM, VAYLA, VM, VNK, VTV, YM